

ekoZpravodaj

Zpravodaj Ekologického centra Most pro Krušnohoří

Z OBSAHU:

- 15 let ECM
- Chytré hlavy jsou tu již počesté
- Setkání koordinátorů EVVO ÚK
- Velikonoce v novém stylu
- Zatočte s jarní únavou

- 2 Úvodník
- 3 15 let ECM
Odkaz a cena Josefa Vavrouška
- 4 Chytré hlavy jsou tu pošesté
Dubnová výročí
- 5 Ovzduší a pedagogové
Setkání koordinátorů EVVO ÚK
- 6 Prezentace ECM
Zelené aplikace...
- 7 Velikonoce v novém stylu
- 8 Pravidelné rubriky
(Slovníček, Zelená domácnost,
Co se děje..., Okénko z přírody,
Z vašich dotazů)
- 10 Ekocentrum nabízí

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří

Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.

tř. Budovatelů 2830/3, 434 01 Most

Tel.: 476 708 706

E-mail: ecmost@vuhu.cz

URL: www.ecmost.cz, www.vuhu.cz

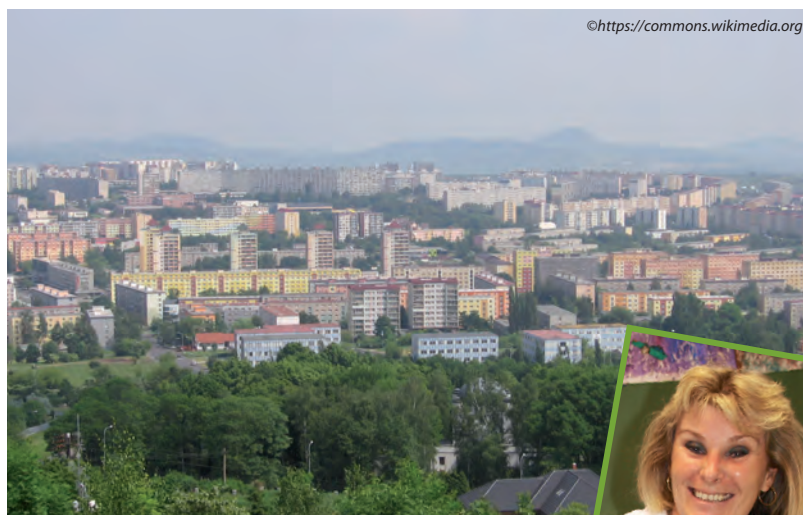
Zelená linka: 800 195 342 (Po - Pá: 6.15 - 19.30 hod.)

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (ECM) je otevřeným informačním střediskem o životním prostředí, které funguje již od roku 2000. Svým charakterem (zejména napojením na dispečinky průmyslových podniků v regionu) je mostecké ekocentrum jediné svého druhu v České republice. Činnost ECM se opírá především o aktivní informování veřejnosti, zajištění efektivní komunikace s průmyslovými podniky, veřejnou správou a veřejností a hledání společných řešení environmentálních problémů v regionu. Disponuje bezplatným Zeleným telefonem, jehož prostřednictvím zodpovídá dotazy veřejnosti.

Foto na titulní straně: <http://pixabay.com/> (angelac72)

©<https://commons.wikimedia.org>

Vážení a milí příznivci Ekologického centra Most pro Krušnohoří,

v kalendáři roku 2015 nalezneme 46 dní spjatých s životním prostředím. Některé mají za sebou dlouhou historii, jako třeba Den Země, jiné existují krátce, např. Světový den divočiny. Všechny významné dny vznikly uměle, z rozhodnutí člověka a mají jedno společné – vznikly s cílem upozornit na zranitelnost Země a všech jejích sfér. Některým tématům se věnují nejen dny, ale také celé roky.

Rok 2015 byl Valným shromážděním OSN vyhlášen Mezinárodním rokem světla a technologií založených na světle, neboť právě v roce 2015 se připomínají významná výročí vědeckých objevů na poli bádání o světle a také Mezinárodním rokem půdy s cílem zvýšit povědomí veřejnosti a odpovědných orgánů o důležitosti ochrany půdy, jejího udržitelného obhospodařování a ochraně základních funkcí ekosystému, na kterých závisí biodiverzita.

Rok 2015 je významným rokem i pro Ekologické centrum Most pro Krušnohoří, neboť před 15 lety v březnu 2000 byl poprvé prezentován projekt jeho založení a činnosti a o 3 měsíce později, dne 3. července 2000 bylo pak poprvé centrum otevřeno pro veřejnost, jako dispečerské a informační pracoviště životního prostředí. Seznamte se blíže s historií jeho založení, činnosti, posláním, projekty a výsledky v článku nazvaném „15 let ECM“. Ačkoliv vstupujeme již do 15. sezóny působení v regionu, jsme v rámci České republiky unikátním ekologickým centrem, které bezplatně poskytuje informace o aktuálním stavu čistoty ovzduší ze stanic imisního monitoringu z území celého ústeckého regionu a informace o nestandardních událostech v průmyslu, o srážkách, průtocích a jakosti vody ve vybraných tocích ve správě Povodí Ohře, státní podnik.

Příjemné prožití velikonočních svátků za kolektiv
Ekologického centra Most pro Krušnohoří přeje

Ing. Milena Vágnerová
vedoucí ECM

V letošním roce slaví Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (ECM) 15. narozeniny. Připomeňme si historii jeho vzniku, činnosti, působení v regionu a některé nejzajímavější projekty.

Iniciace

Iniciátor projektu Česká rafinérská, a.s., ve spolupráci s Výzkumným ústavem pro hnědé uhlí, a.s., vypracovala projekt Ekologického centra Most. S tímto projektem oslovila další významné průmyslové podniky Mostecka a orgány státní správy.

Inspirace

Inspirací pro založení otevřeného informačního střediska o životním prostředí na Mostecku pro veřejnost se stala holandská agentura na ochranu životního prostředí DCMR v Rotterdamu, která působí v průmyslově zatížené oblasti delty Rýna.

Poslání

Posláním ECM je shromažďovat dostupné informace o životním prostředí regionu a v maximální míře je zpřístupňovat široké veřejnosti, registrovat a vysvětlovat hlášení o nestandardních situacích v průmyslu a dotazy obyvatel, provádět poradenskou a osvětovou činnost v problematice životního prostředí, napomáhat přenosu informací v rámci integrovaného záchranného systému a v neposlední řadě poskytovat klíčové informace vícejazyčně s ohledem na přeshraniční přenos informací. Jedním z hlavních úkolů dispečinku je sledování čistoty ovzduší v nepřetržitém režimu a zpřístupňování výsledků monitoringu ovzduší nejširší veřejnosti.

Jaké to bylo na začátku...

1. březen 2000
Projekt „Ekologického centra Most pro Krušnohoří“ blíže představen všem zainteresovaným stranám.

13. březen 2000
Podepsána „Dohoda o spolupráci při vzniku a provozování Ekologického centra Most pro Krušnohoří a o výměně informací o životním prostředí“, ke které se připojily tyto společnosti a instituce: CELIO, a.s. Most, ČIŽP – inspektorát v Ústí nad Labem, ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., CHEMOPETROL, a.s., MUS, a.s., Okresní hygienická stanice Most, Podnikatelské a inovační centrum Severní Čechy, POVODÍ OHŘE, a.s., Úřad práce Most a Výzkumný ústav pro hnědé uhlí, a.s.
Slavnostní podpis „Dohody“ se uskutečnil za účasti ministra životního prostředí České republiky, předsedy Hospodářské a sociální rady Mostecka a přednosty Okresního úřadu v Mostě, kteří rovněž deklarovali svou podporu.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:
Ing. Milena Vágnerová

**SOUTĚŽ „POJMENUJTE NAŠE PARKY“
PRODLOUŽENA až do 1. prosince 2015**

ODKAZ A CENA JOSEFA VAVROUŠKA

Josef Vavroušek zahynul ve věku 50 let, v březnu roku 1995, kdy na něj a jeho dvacetiletou dceru Petru v sedle Parichvost v Roháčích spadla lavina. Letos uplyne 20 let od jeho úmrtí. Přesto nám jeho slova mají stále co říci, jeho odkaz zůstává dodnes inspirací k většímu respektu vůči životnímu prostředí.

Od roku 1996 je udělována cena Josefa Vavrouška. Tu založila Nadace Charty 77 a uděluje ji Nadace Partnerství za konkrétní činy pro zdravé životní prostředí a udržitelný rozvoj. Návrhy na kandidáty zasílá veřejnost. Výběr laureáta na Cenu Josefa Vavrouška (CJV) provádí jedenáctičlenná porota složená z odborníků v oblasti

životního prostředí, osobností veřejného života a zástupců obou nadací. Vlastní předání Ceny Josefa Vavrouška probíhá v prvním červnovém týdnu a váže se ke Světovému dni životního prostředí, kterým je 5. červen.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: Jana Krátká

CHYTRÉ HLAVY JSOU TU JIŽ POŠESTÉ

Šestý ročník grantového programu Chytré hlavy pro Sever 2015 vyhláší od 2. března společnost Vršanská uhelná. Základním, středním a vysokým školám na Mostecku nabízí opět šanci přihlásit projekty na vylepšení podmínek pro vzdělávání studentů. Registrace projektu je letos spojena s účastí v soutěži, kterou připravily společně Vršanská uhelná s Ekologickým centrem pro Krušnohoří.

Škola, která bude mít zájem o grant, se musí zapojit do kvízové části soutěže a zaslat **nejméně sto vyluštěných kvízů**, čímž splní podmínku pro zaregistrování svého projektu. Podrobné zadání soutěže bude uveřejněno na stránkách www.chytrelavy.cz a www.ecmost.cz.

Projekty na vybudování učeben mohou školy zasílat **do 14. května**. Podrobné informace o zaměření programu, o podmínkách pro získání grantu i registrační formulář na webových

stránkách www.chytrelavy.cz a na stránkách www.vuas.cz.

Ceny věnuje společnost Vršanská uhelná a.s. a to **tablet** pro 1 vylosovaného výherce kvízu v každé kategorii a **mobilní telefon** pro vítěze literární oblasti a vítěze kreativní oblasti.

O podpořených projektech v každé kategorii letos rozhodne vedení společnosti. Výsledky budou vyhlášeny **1. června 2015**.

*Více informací
Pravidla soutěže*

SOUTĚŽ PRO CHYTRÉ HLAVY

Vršanská uhelná s Ekologickým centrem Most pro Krušnohoří vyhláší soutěž pro základní a střední školy Mostecká

Soutěž bude probíhat ve třech oblastech:

- 1. vědomostní kvíz (povinná část)**
(zodpovězení všech otázek v příslušné kategorii)
- 2. literární oblast (nepovinná část)**
(vytvoření sloganu charakterizujícího společnost Vršanská uhelná)
- 3. kreativní oblast (nepovinná část)**
(ztvárnění tématu uhlí: jeho vzniku, těžby, užití formou fotografie, kresby, modelů 3D atd.)

Vyhraj tablet a novou učebnu pro svoji školu

SOUTĚŽ TRVÁ OD 2. BŘEZNA DO 14. KVĚTNA 2015

[WWW.CHYTRELAVY.CZ](http://www.chytrelavy.cz)

Vršanská uhelná
Czech Coal Group

DUBNOVÁ VÝROČÍ

1. duben - Mezinárodní den ptactva

Jedním z prvních mezinárodních environmentálních dokumentů byla Konvence o ochraně volně žijících ptáků, podepsaná v roce 1906. Na památku podepsání této úmluvy se slaví Mezinárodní den ptactva, v České republice od r. 1924. Ptáci doprovázejí

© <http://pixabay.com>

člověka odpradáva, dokázali být člověku přínosem i nebezpečím. Uměli se vypořádat s množstvím obtížného hmyzu, ale také dokázali zlikvidovat cennou úrodu. Mnoho ptačích druhů člověk vyhubil, mnoho jich přivedl na pokraj vyhubení. Ubývá krajiny vhodné pro rozmanité druhy ptactva, likvidují se staré sady a stromořadí, ubývají břehové porosty kolem řek a rybníků, čímž zanikají vhodné ptačí biotopy. Člověk neustále okrádá ptactvo o životní prostor.

Po celém světě se tedy prvního dubna pořádají akce s cílem podnitit veřejnost

k ochraně ptactva, informovat o možnostech podpory a ochrany ptáků. Především se jedná o výsadby remízků, budování biokoridorů, výroba a umístování ptačích budek a krmítek nebo výroba a prodej samolepek na prosklené plochy, které ptáky dokáží včas varovat před nárazem.

4. duben - Mezinárodní den mrkve

U příležitosti Mezinárodního dne mrkve pořádají každým rokem 4. dubna milovníci této zeleniny po celém světě nejrůznější oslavy, party a happeningy. Mrkvoří nadšenci se rozhodli informovat svět

© <http://pixabay.com>

o blahodárných účincích této zeleniny již v roce 2003. Od té doby se mrkvové oslavy pořádají například ve Velké Británii, Francii, Švédsku, Itálii, Austrálii, Japonsku, Rusku a v dalších zemích. Velmi originálně se slaví den mrkve i u nás v Brně.

(...plné znění článku)

Autor článku: kolektiv ECMAK

OVZDUŠÍ A PEDAGOGOVÉ

Dne 24. a 26. února 2015 bylo v Ekologickém centru Most pro Krušnohoří (ECM) živo. Probíhaly totiž semináře, při kterých se vzdělávali sami pedagogové a to jak mateřských, tak i základních a středních škol na Mostecku. Cílem semináře bylo seznámit pedagogy se stavem ovzduší v regionu a prezentovat metodickou příručku, která by jim měla napomoci zpracovat téma ovzduší do výuky. Příručka byla zpracována ECM za finanční podpory Hospodářské a sociální rady Mostecka. Tří seminářů na téma „*Stav a problematika ovzduší regionu*“ se zúčastnilo celkem 43 pedagogů.

V průběhu semináře vedoucí ECM nejprve prezentovala cíl zpracování Metodické příručky a její obsah. V průběhu semináře byla pozornost

věnována především stavu a vývoji ovzduší před rokem 1989, po roce 1989 a stavu současnému a poté praktickým ukázkám, jak zapojit téma

ovzduší do výuky žáků či studentů ve vazbě na jednotlivé předměty. Byly zrekapitulovány základní pojmy, související s kvalitou ovzduší, např. znečišťující látky, rozdíl mezi emisemi a imisemi, dálkové přenosy, imisní monitoring, inverze a její druhy, smog, rozptylové podmínky, klimatická změna, ozonová díra, dále pak vliv kvality ovzduší na zdraví

člověka, ale i na ekosystémy a vegetaci..

(...*plné znění článku*)

Autorky článku:

*Ing. Milena Vágnerová,
Mgr. Renáta Červenková*

*Děkujeme za finanční podporu
Hospodářské a sociální radě Mostecka.*

SETKÁNÍ KOORDINÁTORŮ EVVO ÚK

Dne 18. února 2015 se konalo v Ústí nad Labem již IV. setkání koordinátorů environmentální výchovy Ústeckého kraje, které pořádal Klub ekologické výchovy (KEV) ve spolupráci s Ústeckým krajem a se Základní školou Svážná, Most.

Setkání se zúčastnila i vedoucí Ekologického centra Most pro Krušnohoří (ECM) Ing. Milena Vágnerová, která přiblížila účastníkům setkání cíle a poslání ECM, jeho činnost v uplynulém období (ECM slaví v roce 2015 již 15 let své existence) a především pak připravovaný další ročník Brány ekologie otevřené aneb OVZDUŠÍ, který v roce 2015 naváže na 0. ročník věnovaný tématu VODA PRO ŽIVOT (realizováno v roce 2013).

Vyzvala přítomné pedagogy a koordinátory ekologické výchovy k zapojení do projektu, jehož součástí bude soutěž, OZVĚNY EKOFILMU, výstavy, edukativní prezentace, hry a aktivity, odborná konference a také pokus o rekord.

Setkání koordinátorů pořádá každoročně KEV postupně ve všech krajích ČR, v roce 2015 pak dne 9. ledna proběhlo setkání Plzeňského kraje -s účastí 37 pedagogů, dne 28. ledna setkání Moravskoslezského kraje s účastí 92 pedagogů a na setkání Ústeckého kraje dne 18. února bylo přítomno více jak 70 účastníků, především koordinátorů environmentálního vzdělávání ve školách Ústeckého kraje.

Zúčastnily se ale i další organizace, např. Ekologické centrum VIANA, Česká společnost ornitologická, OA a SOŠZE v Žatci, SLŠ a SOŠs Šluknov.

(...*plné znění článku*)

Autor článku:

Ing. Milena Vágnerová

Dne 24. března 2015 proběhla v prostorách VÚHU a.s. prezentace činnosti Ekologického centra Most pro Krušnohoří (dále jen ECM) za rok 2014, které se zúčastnily zástupci měst, organizací a průmyslových podnik podporujících již od počátku založení ECM jeho činnost případně se k podpoře informační, technické či finanční i připojily později.

Jednalo se o tyto organizace a instituce: statutární město Most, město Litvínov, město Krupka, UNIPETROL, a.s., ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., Severní energetická a.s., Severočeské doly a.s., Vršanská uhelná a.s., Český hydrometeorologický ústav Ústí nad Labem, Povodí Ohře, státní podnik.

Za Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s., jehož je ECM součástí, byla přítomna ředitelka společnosti Ing. Marcela Šafářová, Ph.D., technický náměstek Ing. Petr Svoboda, CSc.

V průběhu jednání seznámila vedoucí ECM přítomné s veškerými aktivitami

a službami, které v průběhu roku 2014 ECM veřejnosti realizovalo, např. výsledky provozu bezplatné Zelené linky (počet dotazů a stížností za rok 2014 a jejich vývoj od založení provozu ECM). Jen pro zajímavost - od založení ECM; tj. od 3. července roku 2000 bylo prostřednictvím bezplatné tzv. Zelené linky 800 195 342 zodpovězeno již 19 254 dotazů ze strany veřejnosti.

Současně sdělila aktuální počet a místo bydliště

zájemců z řad veřejnosti o bezplatnou službu ECM zasílání informací o vyhlášení nebo odvolání smogových situací.

Seznámila dále s výsledky analýzy návštěvnosti webových stránek z hlediska počtu návštěvníků a jejich zájmu o jednotlivé oblasti životního prostředí.

(...plné znění článku)

ZELENÉ APLIKACE PRO CHYTRÉ MOBILY

Tzv. chytré mobilní telefony jsou dnes již běžným zbožím a postupně vytlačují telefony „hloupé“. Jejich velkou předností je, že si jejich obsah může každý uživatel vytvořit sám dle vlastních zájmů a potřeb pomocí nejrůznějších aplikací. Pro milovníky přírody a ekologicky smýšlející uživatele jich je k dispozici celá řada. Od předpovědi počasí až po atlasy rostlin či kalkulačky uhlíkové stopy.

Internet v mobilu je dnes již samozřejmostí a velká část webů s tematikou ochrany životního prostředí má tak již své stránky uzpůsobené

právě prohlížení na malém displeji. Přizpůsobují se i naučné stezky, jež jsou vybaveny QR kódy. Ovšem s postupujícím vývojem se stávají pouze webové stránky nedostačující, a tak vznikají aplikace. Jednou z jejich výhod je, že jejich obsah lze často zobrazovat i v offline režimu, tedy bez připojení na internet.

Aplikace se vztahem k životnímu prostředí zatím nemají ani svou vlastní kategorii v rámci obchodů s aplikacemi. Uživatel po nich musí cíleně pátrat. Pak je ale možné najít některé velmi užitečné a dle hodnocení

uživatelů, i povedené a dobře fungující. Některé z nich Vám představíme.

Velmi pěknou aplikaci připravilo OSN. „UN Calendar of Observances“ nabízí kromě jiného kalendář významných dní spojených s životním prostředím či přehled nejrůznějších přijatých opatření s jejich krátkým shrnutím. Aplikace není dostupná v češtině, ale pouze v oficiálních jazycích OSN. Pro milovníky přírody je naprostou nezbytností některá z aplikací předpovídající počasí – těch je v obchodech velké množství. Velmi

pěkně má svou aplikaci „Aladin“ zpracován Český hydrometeorologický ústav. Vydat se do přírody můžete „Na kole i pěšky“.

Jestliže už jste v přírodě, velmi dobře Vám poslouží aplikace „BioLog“ od Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK). Tato aplikace slouží jako digitální zápisník pozorování rostlin a živočichů v ČR. O svá pozorování se můžete podělit právě i s AOPK.

(...plné znění článku)

Autor článku:
Mgr. Renáta Červenková

VELIKONOCE V NOVÉM STYLU

Svátky jara a probouzení přírody jsou vždy radostným obdobím. Po zimě přicházejí příjemné, prosluněné jarní dny, rozkvetlé květiny, příslib nového začátku a znovuzrození. Velikonoce jsou nejvýznamnější křesťanské svátky, kdy si připomínáme vzkříšení Ježíše Krista. Velikonoční neděle je den Zmrtvýchvstání Páně (Boží hod velikonoční), který křesťané slaví vždy první neděli po prvním jarním úplňku. Letos připadá první jarní úplňk na sobotu 4. dubna, a tak Velikonoce oslavujeme již v neděli 5. dubna a v pondělí 6. dubna 2015. Jaro s sebou každým rokem přináší něco nového. A proto i my pro Vás máme několik tipů na to, jak vylepšit zažité zvyky o Velikonocích, jak oslavit svátky jara s ohledem na přírodu a zdraví.

Vejce

Většina domácností se na Velikonoce neobejde bez vajec. Pamatujte na to, že získávání vajec je vykoupeno jistým utrpením slepic v klecových chovech. Většina běžně prodávaných vajec pochází od slepic, které prožily celý svůj život v drátěné kleci na prostoru o něco větším, než je papír A4 (750 cm²), aniž by poznaly denní světlo. Ale nemuselo by tomu tak být. Zákazníci si vybírají, rozhodují o tom, jaký produkt si koupí, a tím ovlivňují i nabídku zboží v prodejnách. Chov na

podestýlce a chov s volným výběhem se již trochu blíží tradičnímu způsobu chovu slepic na dvorku. Kdo dává přednost bio vajčkům, podporuje ekologické chovy, které jsou ke zvířatům nejšetrnější. Podmínky ekologického zemědělství jsou v ČR stanoveny zákonem č. 242/2000 Sb. a vyhláškou Ministerstva zemědělství č. 53/2001 Sb. Podle nich slepice musejí mít prostor k hřabání, ke snášení vajec do hnízda, popelení se, možnost hřadování a celodenní přístup do výběhu vždy, když to počasí dovolí.

Barvy na vejce

Pro ty z vás, kterým už zevšedněly umělé barvy na vejce, přinášíme několik typů na barvení výhradně přírodními materiály, které si můžete pro radost i zpestření také vyzkoušet. Každá hospodyňka asi ví, že krásnou hnědou barvu skořápek získá povařením vajec ve slupkách z cibule. Černou barvu získávaly už naše prababičky povařením kořenů vrby. Červenou barvu dostaneme povařením červené řepy, zelenou po vyvaření trávy, špenátu či mladého obilí. Žluté barvivo pak získáme ze šafránu. Pokud máte sušený černý bez, můžete zkusit obarvit vejčka také na fialovo.

Mazanec, beránek, jidáše...

A jak vylepšit tradiční mazanec či beránka nebo jidáše? Obvykle se pečou z bílé mouky a sladí cukrem. Lepek a rafinovaný cukr jsou však jedy, způsobující obezitu, cukrovku, vysoký krevní tlak a další civilizační nemoci. Zkuste vylepšit tuto tradiční velikonoční pochoutku tak, aby Vám chutnala, ale přitom neškodila Vašemu zdraví. Místo pšeničné bílé mouky můžeme použít třeba celozrnnou špaldovou nebo pohankovou mouku, která neobsahuje lepek, má vysoký obsah živin a je výjimečná vysokým obsahem rutinu,

který potřebujeme pro zdravé cévy.

Špalda je jeden z původních druhů pšenice. Obsahuje méně lepku než pšenice a má více živin a vlákniny. Refinedovaný cukr můžeme nahradit tmavým třtinovým cukrem, kukuřičným, rýžovým, datlovým či špaldovým sirupem, kokosovým cukrem, sirupem z agáve, javorovým sirupem či dalšími vhodnými „zdravějšími“ sladidly včetně medu. Nezapomeneme přidat rozinky nebo jiné sušené ovoce a ořechy, těsto necháme nakynout a šup s bochánkem do trouby. Bezlepkové pečivo není tolik nadýchané jako pšeničné, ale pro náš organismus má blahodárné účinky. Můžeme tak objevovat nové chutě zdravějších jídel.

Velikonoční nádivka

Velikonoční nádivku si můžeme zpestřit přidáním jarních planých rostlin, které nám dodají chybějící energii, výživné látky a zaženou únavu. Jedlé jsou nejrůznější květy i listy, které rostou na loukách, ale i na našich zahrádkách, třeba v trávníku.

(...plné znění článku)

Autor článku:
Jana Krátká

Pro zlepšení orientace v pojmech, souvisejících s životním prostředím jsme pro Vás připravili populárně naučný slovníček.

CO

Chemický vzorec CO je vzorec pro bezbarvý plyn oxid uhelnatý, který je bez chuti a bez zápachu a o něco

málo lehčí než vzduch. Je jednou z nejrozšířenějších látek znečišťujících ovzduší. Vzniká nedokonalým spalováním uhlikatých materiálů a rovněž v některých průmyslových a biologických procesech. Největším emisním zdrojem oxidu uhelnatého je nedokonalé spalování, např. v automobilech, v průmyslu, v teplárnách a ve spalovnách. Oxid uhelnatý má nejen neblahý vliv na životní prostředí, ale je velice nebezpečný pro zdraví člověka. Reaguje totiž s hemoglobinem za vzniku karboxyhemoglobinu a tím znemožňuje přenos kyslíku z plic do tkání. Koncentrace přírodního pozadí oxidu uhelnatého v ovzduší jsou v rozsahu 10 až 230 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Koncentrace oxidu uhelnatého v ovzduší v městských oblastech závisí na intenzitě dopravy a na meteorologických podmínkách; mění se značně v závislosti na čase a na vzdálenosti od emisních zdrojů. Ve venkovním ovzduší jeho koncentrace v posledních letech poklesly hluboko pod imisní limit 10 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, proto se na mnoha měřicích stanicích čistoty ovzduší od sledování CO upouští. Ve vnitřním prostředí zaujímá otrava CO první místo mezi náhodnými otravami v důsledku zanedbání revizí topidel i spalinových cest, špatné instalace spotřebičů a jejich provozu v prostorech bez cirkulace čerstvého vzduchu.

Jak na bioodpad?

Se začínající zahrádkářskou sezónou se stává stále aktuálnější tématem biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO či bioodpad). Protože Češi se zatím třídít bioodpad příliš nenaučili a ve velkém ho bez užítu skládkují, byla od 1. 1. 2015 zavedena povinnost pro obce třídít bioodpad odděleně, a to v období od 1. 4. do 31. 10. daného roku.

Jak tedy správně třídít bioodpad?

- Dříve se příliš nedoporučovalo vhadzovat do kompostu slupky z exotického ovoce (citrusy, banány), dnes ale převládá názor, že tyto odpady nevadí.
- I přesto, že použité pytlíky od čaje lze kompostovat, u tzv. pyramidálních sáčků se to ale příliš nedoporučuje, ne všechny jsou vyrobeny z kompostovatelného materiálu.
- Do kompostu lze vhadzovat i použité kapesníky a ubrousky, ale vlhčené ubrousky do kompostu nepatří.
- Listy z ořešáku a jehličí je vhodné před přidáním na kompost rozdrtit na menší kousky a tím urychlit jeho rozklad.
- Plevely přidávejte na kompost opatrně. Aby došlo ke zničení semen,

je třeba, aby kompost prošel tzv. horkou fází, kdy se hmota činností mikroorganismů zahřívá na více než 50 °C.

- Do kompostu nepatří živočišné zbytky potravy – kosti, maso. I s odpadním olejem zacházejte velmi opatrně.
- Do kompostu je možné vhadzovat také papír, jež nesmí do modrých kontejnerů – tedy papír mastný a špinavý. Pozor ale na příliš potíštěný a voskovaný papír, ten není vhodný ani do kompostu.

Humus

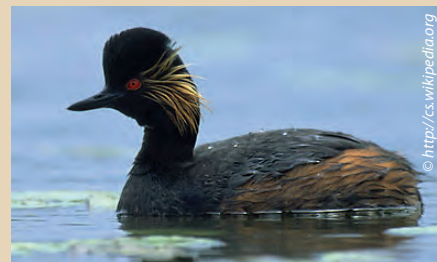
Výsledným produktem kompostování je humus. Použitím humusu se do půdy vrací nezbytné prvky, minerály a další důležité látky a tím zlepšuje její kvalitu a úrodnost.

CO SE DĚJE...

Ptákem roku 2015 je potápka černokrká!

Tento pták symbolizuje neradostný stav většiny našich rybníků a současně naději, že se jej podaří změnit. Potápek černokrkých, dříve nejpočetnějšího druhu potápek, u nás hnízdí jen 50 párů.

Více o ptákově roku najdete na [webu ČSO](http://www.ckso.cz).

Sledujte přilet poslu jara!

Všichni milovníci přírody se mohou zapojit do sledování přiletů poslu jara v rámci projektu Jaro ožívá, který je součástí celoevropské vzdělávací kampaně *Spring Alive*, organizované mezinárodní organizací na ochranu ptáků BirdLife International.

Dobrovolnická akce "Uklidme Česko"

Připojte se i Vy k úklidové akci „Uklidme Česko“, která bude probíhat 18.4.2015 na celém území ČR.

Cílem akce je nejen uklidit naše okolí a také mediálně zviditelnit problematiku černých skládek. [Více informací](http://www.ckso.cz).

podporujeme akci

Zatočte s jarní únavou

Venku konečně vládne příjemné slunečné počasí, ale vy si ho nemůžete vychutnat? Nedostatek energie, otupělost, ztráta elánu, snížená schopnost soustředit se, lehké deprese, či dokonce bolesti hlavy - to vše jsou symptomy, které s příchodem prvních jarních dnů trápí většinu populace.

Podceňovat bychom je však rozhodně neměli. To, co benevolentně označujeme nálepkou „jarní únava“, totiž časem může přejít do únavy chronické.

Proč jarní únava vlastně vzniká?

Tak jako medvědi v přírodě, většina z nás během zimních měsíců omezila aktivitu na minimum. V kombinaci s nedostatkem slunečních paprsků tak náš organismus pracoval jakoby na dluh a fyzicky se vyčerpával.

Náhle oteplení v tomto případě proto nepůsobí jako balzám, ale spíše jako zátěžová situace, která našemu tělu dává pořádně zabrat. Oslabený imunitní systém je náchylnější na virové onemocnění, které vyčerpaný organismus dokáže potrápiti. Taková odpověď na uplynulé období zimy je však naprosto přirozená. Biorytmus se obvykle upraví s příchodem letního času. Proti únavě a náladě „pod psa“ však můžete účinně bojovat již nyní.

Desatero, jak předejít jarní únavě

1. DETOXIKUJTE SE

Vánoční či Masopustní hodování v kombinaci s nedostatkem pohybu zanechalo na každém z nás viditelné stopy nejen v podobě nějakých kil navíc. Tělo je zevnitř doslova zaplaveno toxiny, které nepochybně přispívají k únavovému syndromu.

Nežádoucích látek se nejlépe zbavíte např. bylinkovými čaji. Skvělá je kopřiva, je dostupná po celý rok, ale největší sílu má s nástupem jara. Kopřivová očistná kúra

<http://pixabay.com/>

umí udělat zázraky: pokud po 3 týdny pijete denně kopřivový čaj z listů, zředíte si tak krev, odstraníte vyrážky, odvodníte tělo a také pročistíte játra. Každé ráno si připravte před snídaní jeden šálek čaje a přes den vypijte 1-2 další šálky. Nesladte, ale pro vylepšení chutě můžete přimíchat trošku máty, řebříčku nebo heřmánku.

2. ODLEHČETE SE

Jelikož únavu způsobuje i nadměrně zatížený trávicí trakt, pokuste se svůj jídelníček obohatit o potraviny s nižším energetickým obsahem. Zařaďte více ovoce a zeleniny, ta vám zároveň dodá nezbytnou dávku vitamínů. Zapomínat byste však neměli ani na vlákninu ve formě cereálií či celozrnných výrobků.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: M. Černá

Proč vlastně třídít odpad?

Vytřídít se dá při troše snahy a dobré vůle skoro vše, směsný odpad totiž obsahuje celou řadu využitelných složek, jako je sklo, papír, plast, bioodpad, elektroodpad atd. A proto je na nás, abychom svůj odpad vytřídili. Obsah separovaných kontejnerů odveze svozové auto na třídící linku a dále putuje do zpracovatelských firem. Dnešní domácnosti vytřídí v průměru necelou čtvrtinu svého odpadu, přitom by šla vytřídít nejméně polovina odpadu z domácností a při kompostování bioodpadu ještě více, až tři čtvrtiny množství domovního odpadu. To přece stojí za trochu námahy a přemýšlení. Vytříděné složky odpadu neskončí na skládce, ale jsou opět využity při výrobě nových produktů. Tím šetříme nejen přírodní zdroje surovin, ale také energii na jejich vydobytí a zpracování. Čím více odpadů vytřídíme, tím více dostaneme zpátky materiálů, energie, ale také tím snížíme počet skládek. A jak začít? Samozřejmě umírněnou spotřebou.

Jak snížit množství odpadu?

Nejlepší je prevence, tedy omezit vznik odpadů, snížit jejich množství, to můžeme ovlivnit při každém nákupu. Nakupujeme pouze to, co skutečně potřebujeme, v množství, které dokážeme spotřebovat. Chodíme nakupovat s vlastní látkovou taškou, která nahradí spoustu igelitových tašek. Při nákupu přemýšlejme, jaké zboží si vybrat i s ohledem na budoucí odpad.

(...[více tipů, jak třídít odpad](#))

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

Příroda některých oblastí severozápadních Čech má nezaslouženě stále poněkud špatnou pověst. Tak například krušnohorské lesy už zdaleka nejsou v tak kritickém stavu, jako byly v 70. a 80. letech minulého století. Dokazují to i četné zdejší přírodní rezervace, poměrně bohatý výskyt mezinárodně chráněného tetřívka obecného a dalších vzácných druhů organismů, ale i prostý pohled běžného návštěvníka Krušných hor. Ani zde však není vše ideální, i když se na rekonstrukci imisemi zničených lesních porostů dlouhodobě pracuje a zvláště v posledních letech se realizují pěstební opatření za nemalé finanční částky.

Krušnohorské porosty náhradních dřevin

Vlivem extrémního imisního znečištění z průmyslových zdrojů a působení komplexu stresových faktorů (sucho, námraza, hmyzí kalamity aj.) došlo v poválečném období k rozsáhlému poškození a rozpadu lesních porostů především v náhorní části Krušných hor.

(...[plné znění článku](#))

EKOLOGICKÉ CENTRUM NABÍZÍ

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří nabízí výukové programy, semináře "na míru" s tématy: biopotraviny, krajina, průmysl, zdraví a životní prostředí, voda, půda, odpady, biodiverzita, obnovitelné energie, klimatické změny a další.

S kompletní nabídkou se můžete seznámit v Katalogu vzdělávacích programů ECM.

Realizované zakázky:

- **AKTA U - Po stopách uhlí a záhadných únosů žab**
Environmentálně vzdělávací projekt pro školy.
- **Cesta za tajemstvím ropy**
Interaktivní výukový program.
- **Těžba a rekultivace**
Interaktivní výukový program.
- **Mezinárodní rok udržitelné energie pro všechny**
Výukový program o významu energie pro lidstvo.
- **Voda pro život**
Úspěšný výukový program.
- **O uhlí**
Interaktivní program realizovaný pro SD a.s.
- **Co dýcháme? - NOVINKA**
Nový výukový program nejen o ovzduší

POZVÁNKY, AKCE

3.4.2015 - 28.6.2015

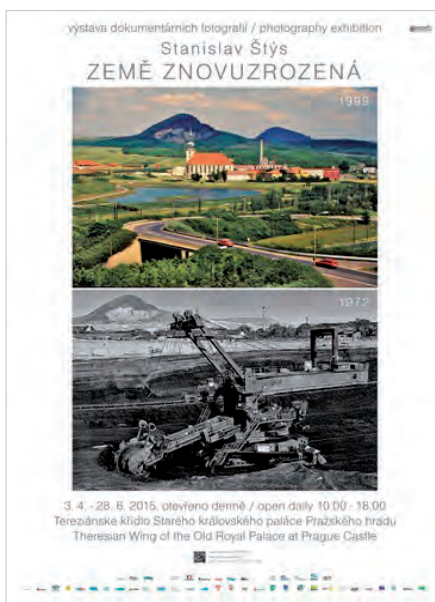
ZEMĚ ZNOVUZROZENÁ

Tereziánské křídlo starého královského paláce, Praha

Desítky let zaznamenává prostřednictvím objektivu fotoaparátu dramatický příběh proměny mostecké krajiny Stanislav Štýs. Teď jeho rozsáhlá sbírka fotografií dorazí i do Prahy.

Nad výstavou převzal záštitu prezident republiky Miloš Zeman spolu s hejmanem Ústeckého kraje Oldřichem Bubeníčkem.

Více informací - [zde](#) a [zde](#).

SLAVÍME...

Rok 2015

byl Valným shromážděním OSN vyhlášen za Mezinárodní rok světla a technologií založených na světle. Cílem tohoto kroku je připomenout občanům celého světa výraznou roli světla a optických technologií v jejich každodenním životě a při budoucím rozvoji společnosti.

Více informací:

<http://www.roksvetla.cz/>

<http://www.light2015.org/Home.html>

INTERNATIONAL
YEAR OF LIGHT
2015